

14. Należność za wykupywane bilety powinna być uiszczona odliczoną monetą. Jeżeli pasażer wręczy konduktorowi monetę lub banknot, z którego konduktor nie może wydać reszty, wówczas konduktor obowiązany jest wydać pasażerowi pokwitowanie na specjalnym druku z zaznaczeniem, że po odbiór należnej kwoty może się zgłosić do biura dyrekcji przedsiębiorstwa.

15. Zajmowanie miejsc obok motorowego lub kierowcy jest zabronione.

16. Zabronione jest w wozach komunikacji komunalnej plucie, śmiecenie i wychylanie się. Palenie tytoniu dozwolone jest wyłącznie na przednim pomoście doczepnych wozów tramwajowych.

17. Podawanie sygnału jazdy lub zatrzymania wozu należy do służby ruchu. Pasażer może dać taki sygnał tylko wówczas, jeżeli okaże się to konieczne ze względu

na bezpieczeństwo ruchu lub w celu odwrócenia bezpośrednio grożącego niebezpieczeństwa.

18. Pasażer odpowiada wobec przedsiębiorstwa komunikacyjnego za wszelkie wyrządzone w wozie szkody.

19. Tryb postępowania z rzeczami znalezionymi w wozach komunikacji komunalnej oraz odbioru rzeczy zagubionych regulują odrębne przepisy.

20. Przedsiębiorstwo nie odpowiada za szkody powstałe na skutek przerw w ruchu lub zmian kierunku jazdy, spowodowanych przyczynami natury technicznej lub zarządzeniami władz.

21. Osoby naruszające niniejsze przepisy porządkowe podlegają karze na podstawie art. 29 prawa o wykroczeniach (Dz. U. z 1932 r. Nr 60, poz. 572) w trybie zwykłego lub mandalowego postępowania karno-administracyjnego.

1680

ZARZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI KOMUNALNEJ

z dnia 29 października 1954 r.

w sprawie organizacji, szczegółowego zakresu działania oraz zasad i trybu postępowania Państwowej Inspekcji Ochrony Wód.

Na podstawie § 5 ust. 2 uchwały nr 436 Prezydium Rządu z dnia 7 lipca 1954 r. w sprawie Państwowej Inspekcji Ochrony Wód (Monitor Polski Nr A-69, poz. 863) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Na czele Państwowej Inspekcji Ochrony Wód, zwanej dalej „Inspekcją”, stoi Główny Inspektor Ochrony Wód w Ministerstwie Gospodarki Komunalnej, który działa przy pomocy podległych mu inspektorów.

2. Zadania Inspekcji w terenie wykonują wojewódzcy (miejscy) inspektorzy ochrony wód w wojewódzkich (miejskich) zarządach przedsiębiorstw i urzędów komunalnych prezydentów wojewódzkich rad narodowych (Rad Narodowych w m. st. Warszawie i m. Łodzi).

§ 2. 1. Głównego Inspektora Ochrony Wód powołuje Minister Gospodarki Komunalnej.

2. Główny Inspektor Ochrony Wód podlega bezpośrednio Ministrowi Gospodarki Komunalnej.

§ 3. Do zakresu działania Głównego Inspektora Ochrony Wód należy:

- 1) ustalanie wytycznych w zakresie działalności organów Inspekcji na całym obszarze Państwa i nadzór nad działalnością tych organów;
- 2) sprawowanie ogólnego nadzoru i kontroli nad:
  - a) racjonalnym gospodarowaniem wodą pobieraną z wodociągów komunalnych oraz z wodociągów należących do zakładów przemysłowych i innych zakładów pracy,
  - b) utrzymywaniem przez zainteresowane zakłady w należyłym stanie urządzeń służących do zaopatrywania ludności w wodę i urządzeń do oczyszczania ścieków, usuwania nieczystości i wód opadowych,
  - c) gospodarką ściekami,
  - d) przestrzeganiem przez zakłady przemysłowe i inne zakłady pracy odprowadzające ścieki do wód powierzchniowych i do ziemi przepisów mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem;
- 3) zarządzanie doraźnych kontroli na określonych terenach lub w poszczególnych zakładach przemysło-

wych i innych zakładach pracy przez delegowanych inspektorów;

- 4) występowanie do zainteresowanych naczelnych organów administracji państwowej o usunięcie stwierdzonych przez organy Inspekcji uchybień i braków w zakresie ochrony wód oraz z wnioskami co do wprowadzenia koniecznych urządzeń i dokonania inwestycji w tym zakresie;
- 5) w przypadku powstania potrzeby wydania aktów normalnych w zakresie objętym działalnością Inspekcji — występowanie do Ministra Gospodarki Komunalnej z odpowiednimi wnioskami;
- 6) opiniowanie projektów przedkładanych na Komisję Oceny Projektów Inwestycyjnych Ministerstwa Gospodarki Komunalnej pod kątem należytego uwzględnienia w nich zabezpieczenia wód przed zanieczyszczeniem;
- 7) sprawowanie kontroli nad działalnością organów Inspekcji podległych Głównemu Inspektorowi i rozpatrywanie zażaleń na ich czynności;
- 8) współpraca z innymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Gospodarki Komunalnej i Instytutem Gospodarki Komunalnej w sprawach objętych zakresem działania Inspekcji.

§ 4. 1. Wojewódzkiego (miejskiego) inspektora ochrony wód powołuje prezydium wojewódzkiej rady narodowej (Rady Narodowej w m. st. Warszawie i m. Łodzi) za zgodą Ministra Gospodarki Komunalnej.

2. Wojewódzki inspektor ochrony wód podlega bezpośrednio dyrektorowi wojewódzkiego zarządu przedsiębiorstw i urzędów komunalnych.

§ 5. Do zakresu działania wojewódzkich (miejskich) inspektorów ochrony wód należy wykonywanie na terenie województwa (m. st. Warszawy i m. Łodzi) nadzoru i kontroli w zakresie działania Inspekcji, a w szczególności:

- 1) sprawdzanie stanu i sposobu działania przemysłowych urządzeń przesyłowych, pomiarowych i odbiorczych wody oraz sposobu eksploatacji tych urządzeń;

- 2) inspekcja wodociągów w zakresie racjonalnego i oszczędnego gospodarowania wodą przez odbiorców;
- 3) sprawdzanie stopnia wykorzystania przez zakłady przemysłowe i inne zakłady pracy własnych ujęć i urządzeń wodociągowych dla potrzeb zakładu;
- 4) sprawdzanie u odbiorców wody stanu konserwacji wewnętrznej instalacji wodociągowej;
- 5) sprawdzanie w zakładach wodociągowych ilości i jakości produkowanej wody z technicznymi możliwościami tych zakładów wynikającymi z racjonalnej gospodarki wodą;
- 6) kontrola zgodności poboru wody z ustalonymi zasadami racjonalnego jej używania i kontyngentami na terenach, na których zostały one ustalone, oraz ujawnianie marnotrawstwa wody przez odbiorców;
- 7) kontrola przestrzegania, aby urządzenia do zaopatrzenia ludności w wodę odpowiadały obowiązującym przepisom;
- 8) współpraca z organami sporządzającymi operatywne bilanse wody;
- 9) kontrola stanu i funkcjonowania urządzeń do usuwania nieczystości i wód opadowych pod względem wymagań sanitarno-technicznych;
- 10) kontrola przestrzegania przez zakłady przemysłowe i inne zakłady pracy przepisów określających warunki, jakim powinny odpowiadać ścieki wpuszczane do zbiorników wód powierzchniowych i do ziemi oraz do urządzeń kanalizacji miejskiej;
- 11) sprawdzanie stanu prawidłowego działania i pełnego wykorzystania oczyszczalni ścieków i innych urządzeń zapobiegających zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i gruntowych ściekami;
- 12) kontrola przestrzegania określonych przez właściwe organy wymagań przy korzystaniu z wody i odprowadzaniu ścieków;
- 13) kontrola wykonywania zarządzeń wydanych przez właściwe organy w sprawach objętych pkt 1 — 12;
- 14) wydawanie w ramach obowiązujących przepisów decyzji w zakresie objętym przeprowadzaną kontrolą;
- 15) wykonywanie zarządzeń Głównego Inspektora Ochrony Wód;
- 16) współpraca z organami administracji wodnej i innymi organami administracji państwowej w zakresie spraw wodnych i odprowadzania nieczystości do wód powierzchniowych oraz zgłaszanie postulatów w tym zakresie;
- 17) składanie Głównemu Inspektorowi Ochrony Wód, właściwej wojewódzkiej komisji planowania gospodarczego, a na obszarze działania pełnomocnika Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego do spraw gospodarki wodą pitną i przemysłową — również temu pełnomocnikowi sprawozdań z przeprowadzanych czynności kontrolnych, w sposób i w terminach określonych przez Głównego Inspektora Ochrony Wód.

§ 6. Organ Inspekcji przystępując do czynności kontrolnych obowiązany jest przedstawić kierownikowi jednostki, w której ma być przeprowadzona kontrola, pisemne upoważnienie swego organu przełożonego do przeprowadzenia kontroli.

§ 7. 1. Z przeprowadzenia czynności kontrolnych organ Inspekcji spisuje na miejscu w dwóch egzemplarzach protokół.

2. Protokół podpisują bezpośrednio po sporządzeniu go przez przeprowadzającego kontrolę osoby wymienione w § 8; odmowę podpisu i powody odmowy należy zaznaczyć w protokole.

3. Jeden egzemplarz protokołu organ Inspekcji pozostawia u kierownika inspekcjonowanej jednostki, a drugi egzemplarz zatrzymuje w aktach.

§ 8. Protokół powinien w szczególności zawierać:

- 1) imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe inspektora przeprowadzającego kontrolę, datę sporządzenia protokołu i czas trwania kontroli;
- 2) nazwę kontrolowanej jednostki oraz zakres kontroli bądź przedmiot objęty kontrolą;
- 3) imiona i nazwiska oraz stanowiska służbowe osób obecnych z ramienia kontrolowanej jednostki przy przeprowadzaniu kontroli.
- 4) obiektywnie, jasno i wyczerpująco ustalony przez inspektora przeprowadzającego kontrolę stan faktyczny i stwierdzone uchybienia oraz złożone przez osoby zainteresowane wyjaśnienia;
- 5) stwierdzenie, czy do protokołu wniesione zostały zastrzeżenia i przez kogo oraz że egzemplarz protokołu pozostawiono w kontrolowanej jednostce;
- 6) wykaz złożonych ewentualnie załączników do protokołu;
- 7) treść decyzji wydanych przez inspektora przeprowadzającego kontrolę, ze wskazaniem terminu ich wykonania;
- 8) podpisy: inspektora przeprowadzającego kontrolę, kierownika kontrolowanej jednostki oraz osób upoważnionych przez tego kierownika do asystowania z ramienia jednostki przy przeprowadzaniu kontroli.

§ 9. 1. W przypadku stwierdzenia przez organ Inspekcji uchybień w zakresie gospodarki wodą i ściekami lub wynikających z naruszenia przepisów w zakresie prawidłowości urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, oczyszczania ścieków itp. organ Inspekcji, oprócz stwierdzenia tych uchybień w protokole, zwraca się do kierownika inspekcjonowanej jednostki o wydanie zarządzeń mających na celu usunięcie tych uchybień i wyznacza na ich usunięcie odpowiedni termin.

2. Decyzje wydane przez organ Inspekcji w czasie kontroli mogą być dołączone do protokołu jako załącznik — przy zaznaczeniu tego w protokole.

§ 10. W przypadkach gdy usunięcie uchybień nie może być przeprowadzone przez inspekcjonowaną jednostkę albo gdy chodzi o uchybienia, które ze względu na swój charakter lub następstwa wymagają wydania dalszych zarządzeń przez organ nadrzędny inspekcjonowanej jednostki, organ Inspekcji zwraca się bezpośrednio do organu nadrzędnego tej jednostki o wydanie odpowiednich zarządzeń wyznaczając termin usunięcia uchybień.

§ 11. Organy Inspekcji mogą korzystać w razie potrzeby z fachowej pomocy laboratoriów w przedsiębiorstwach wodociągowo-kanalizacyjnych i laboratoriów zakładów pracy (fabrycznych). W przypadkach trudnych i skomplikowanych, wymagających ekspertyzy naukowej, organy Inspekcji zwracają się o przeprowadzenie odpowiednich badań do właściwych instytutów naukowo-badawczych, a w szczególności do Instytutu Gospodarki Komunalnej i jego placówek terenowych.

§ 12. Szczegółowe zasady postępowania w przypadkach stwierdzenia uchybień z zakresu nadzoru higieniczno-sanitarnego określone zostaną odrębnie.

§ 13. W przypadkach stwierdzenia przez organ Inspekcji ważniejszych uchybień ze względu na ich charakter lub następstwa organ Inspekcji zawiadamia o nich i o wydanych w związku z tym decyzjach właściwą

wojewódzką komisję planowania gospodarczego, a na obszarze działania pełnomocnika Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego do spraw gospodarki wodą pitną i przemysłową — tego pełnomocnika, ponadto zaś ministerstwo, któremu podlega inspekcjonowana jednostka, oraz Ministerstwo Gospodarki Komunalnej (Głównego Inspektora Ochrony Wód), załączając odpisy protokołów inspekcji.

§ 14. Jeżeli uchybienia stwierdzone przez organ Inspekcji stanowią naruszenie przepisów z dnia 16 marca 1928 r. o zaopatrywaniu osiedli w wodę (Dz. U. Nr 32, poz. 310) lub o usuwaniu nieczystości i wód opadowych (Dz. U. z 1939 r. Nr 90, poz. 581) bądź rozporządzeń na ich podstawie wydanych albo też naruszenie innych przepisów prawnych, zagrożone sankcją karną, organ Inspekcji zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach również organ powołany do pociągania winnych do odpowiedzialności karnej.

§ 15. 1. W przypadku wskazania przez organ Inspekcji terminu do usunięcia stwierdzonych uchybień (§§ 9 i 10) organ Inspekcji obowiązany jest stwierdzić,

czy usunięcie uchybień w wyznaczonym terminie zostało przeprowadzone.

2. Stwierdzenie dotrzymania terminu organ Inspekcji przeprowadza bądź w drodze ponownej kontroli na miejscu, bądź też w drodze stwierdzenia na żądanie Inspekcji przez prezydium właściwej miejskiej lub powiatowej rady narodowej, czy i w jakim terminie uchybienia zostały usunięte.

§ 16. W razie nie usprawiedliwionego nieusunięcia uchybień w wyznaczonym terminie organ Inspekcji zwraca się do organu nadrzędnego zakładu pracy, zawiadamiając o tym równocześnie Głównego Inspektora Ochrony Wód i właściwą wojewódzką komisję planowania gospodarczego, a na obszarze działania pełnomocnika Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego do spraw gospodarki wodą pitną i przemysłową — również tego pełnomocnika.

§ 17. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Gospodarki Komunalnej: *F. Baranowski*

1681

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 23 października 1954 r.

w sprawie zaniechania ustalania zobowiązań podatkowych w zakresie podatku od lokali od niektórych spółdzielni pracy.

Na podstawie art. 3 ust. 1 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. Nr 49, poz. 452) i w związku z § 59 uchwały nr 581 Rady Ministrów z dnia 19 sierpnia 1954 r. w sprawie rozwoju usług masowego zapotrzebowania dla ludności miast i wsi zarządza się, co następuje:

§ 1. Organy finansowe zaniechają ustalania zobowiązań podatkowych z tytułu obowiązku podatkowego w zakresie podatku od lokali, przypadającego od spółdzielni pracy, prowadzących wyłącznie działalność usługową, za pierwszy rok działalności.

§ 2. Traci moc zarządzenie Ministra Finansów z dnia 10 kwietnia 1952 r. w sprawie zaniechania ustalania zobowiązań podatkowych w zakresie podatku od lokali od niektórych spółdzielni pracy (Monitor Polski Nr A-35, poz. 517).

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 września 1954 r.

Minister Finansów: w z. *J. Kole*

1682

ZARZĄDZENIE MINISTRA LEŚNICTWA

z dnia 20 listopada 1954 r.

w sprawie uznania za rezerwat przyrody.

Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 7 kwietnia 1949 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 25, poz. 180) zarządza się, co następuje:

§ 1. Uznaje się za rezerwat przyrody obszar lasu o powierzchni 24,72 ha w Leśnictwie Dębowo Nadleśnictwa Państwowego Sadłowo, położony w miejscowości Stryjowo, gminie Czerwonka, powiecie reszelskim województwa olsztyńskiego.

2. W skład rezerwatu wchodzi 198 oddział lasu poddziały „a”, „b”, „c”, według numeracji przyjętej w planie urzędzenia gospodarstwa leśnego na okres lat 1952 — 1961. Granice rezerwatu zostały oznaczone na mapie rezerwatu w skali 1 : 5000, stanowiącej załącznik do odpowiedniej pozycji rejestru tworów przyrody poddanych pod ochronę.

§ 3. Na obszarze rezerwatu zabronione są:

- 1) wycinanie drzew i pobieranie użytków drzewnych, z wyjątkiem przypadków uzasadnionych potrzebami gospodarstwa rezerwatowego, którego zakres określi specjalnie w tym celu opracowany plan gospodarczy podlegający zatwierdzeniu przez Naczelnego Konserwatora Przyrody; do czasu sporządzenia wymienionego planu dopuszczalne jest usuwanie drzew martwych, wywrotów i złomów w sposób nie narażający na zniszczenie otoczenia, a w szczególności podrostów i nalotów, oraz z pozostawieniem w ziemi karpiń;
- 2) zbiór owoców i nasion drzew i krzewów, z wyjątkiem nasion niezbędnych do zaspokojenia potrzeb odnowienia lasu w rezerwacie;